

Errors en la correlació de temps

JOSEP RUAIX I VINYET

Sovintegen bastant els errors en la correlació de temps verbals (allò que en llatí s'anomena *consecutio temporum*). Sense estudiar exhaustivament la qüestió, que és molt complexa¹, aprofitarem un simptomàtic mostrar d'exemples recollits per nosaltres, en què es cometien errors en l'ús dels temps o dels modes verbals, per a donar una sèrie de regles pràctiques (advertint que no es tracta sempre estrictament de *consecutio temporum*, però sí, almenys, de temes afins).

1) El pretèrit perfet o, millor, pretèrit remot d'indicatiu en l'oració principal demana en la subordinada que expressa simultaneïtat amb aquella l'imperfet de subjuntiu (no el perfet de subjuntiu ni, encara menys, el mateix pretèrit d'indicatiu). Exemples:

— *El govern va ordenar que les lleis es redactessin en un llenguatge planer per a tots aquells qui les haguessin de complir* (no «per a tots aquells qui les hagin de complir»).

— *Tu no havies escrit cap llibre quan vas fer el ..., oi? Com va ser que t'hi decidissis?* (no «que t'hi vas decidir?»).

2) En les sèries narratives, els verbs han de ser coherents. Així, el pretèrit remot d'indicatiu ha d'alternar amb si mateix, amb el pretèrit imperfecte (no amb el present) i amb el condicional (no amb el futur). Exs.:

— *En els segles XIV i XV, Ginebra va experimentar un creixement de la seva economia a causa de les caravanes de mercaders que comerciaven entre Itàlia i França. En aquesta època es van construir edificis importants...* (no «... les caravanes de mercaders que comerciaven... En aquesta època es construeixen...»).

— *Pel que fa a la literatura catalana, l'acabament de la guerra va produir un esqueixament... tot i que no trigarien a aparèixer les primeres revistes literàries...* (no «tot i que no trigaran a aparèixer...»).

3) Un present de subjuntiu de caràcter hipotètic demana un futur (no un present d'indicatiu) en l'oració principal, en frases com aquesta:

— *En la mesura en què els signes reflecteixin l'organització del contingut, el text esdevindrà més coherent i clar* (no «el text esdevé...»; si es vol usar l'indicatiu en la principal, cal també fer-ho en la subordinada: *En la mesura en què els signes reflecteixen l'organització del contingut, el text esdevé més coherent i clar*).

4) Una oració principal negativa demana subjuntiu en la subordinada: imperfecte si es refereix al passat i present si es refereix al present o al futur. Exs.:

— *De la unitat de la llengua catalana medieval no se n'ha de concloure que no comptés amb variants dialectals* (no «que no comptava...»).

— *L'encíclica pot ser llegida, no pas en el sentit que els Estats democràtics hagin de fer una professió de fe religiosa, sinó en el sentit que a la democràcia li cal un fonament ètic* (no «que els Estats democràtics han de fer una professió...»).

5) Els verbs de les subordinades han d'estar, en igualtat de condicions, en els mateixos temps. Ex.:

— *Els demanarem que expliquin alguna cosa que hagin vist recentment i que els hagi fet molta gràcia* (no «i que els fes molta gràcia»).

6) Després d'un verb en futur, és més adient, en una oració de relatiu, el futur que no pas el subjuntiu. Ex.:

— *Encara que acumuli plata com la pols i amuntegui vestits com qui apilona argila, serà el just qui es posarà aquesta roba, el fidel, qui fruitirà d'aquella plata* (no «qui es posi aquesta roba ... qui frueixi d'aquella plata»).

7) El condicional de l'oració principal demana imperfecte (no present) de subjuntiu en la subordinada si hi ha simultaneïtat entre els dos verbs. Ex.:

— *L'autor de la present gramàtica no voldria contribuir a fer que al lector se li esvaïssin nocions fonamentals...* (no «que al lector se li esvaeixin...»).

8) Les subordinades temporals de matís causal amb *després que* (o locució equivalent, com ara *l'endemà que*) demanen normalment (considerant que el verb de l'oració principal sol ser en passat) el verb en imperfecte de subjuntiu; ara bé, és preferible d'emprar-hi la forma '*després de + infinitiu*' (o '*l'endemà de + inf.*') quan és factible (i ho és quan no en pateix la claredat)². Exs.:

— *Es produí la mort de cinc persones després que uns delinqüents calessin foc a la casa* (no «després que uns delinqüents van calar foc a la casa»; la construcció amb infinitiu deixaria el subjecte en una posició poc clara: «després d'haver calat foc a la casa uns delinqüents»).

— *L'Aliança es va concloure després que el poble es comprometés a fer tot allò que el Senyor havia dit* (no «després que el poble es va comprometre a fer tot allò que...»; la construcció amb infinitiu separaria el verb del seu compl. de règim: «després de comprometre's el poble a fer tot allò que...»).

— *El món començà a viure ahir amb la por d'una catàstrofe ecològica després que el comandament de les tropes nord-americanes a l'Àràbia Saudita anunciés que l'Iraq estava minant els pous de petroli de Kuwait* (no «després que el comandament ... va anunciar que...»; la construcció amb infinitiu tindria el subjecte amb massa additaments: «després d'haver anunciat el comandament de les tropes nord-americanes a l'Àràbia Saudita que l'Iraq...»).

— *La situació política és greu després d'haver votat els diputats una resolució que...* (no «després que els diputats van votar una resolució que...»; sí que es podria dir *després que els diputats votessin...*).

— *Es reprèn l'evacuació de Sarajevo després d'haver alliberat els serbis dos oficials bosnians* (no «després que els serbis han alliberat dos oficials bosnians»; sí que es podria dir *després que els ser-*

1. Les gramàtiques catalanes en què això es troba més desenvolupat són les dues de Badia i Margarit: la de 1962 i la de 1994.

2. Ha estudiat aquesta qüestió Joan SOLÀ (*Sintaxi normativa...*, pp. 96-113), de qui aprofitem algunes coses i que forneix un bon repertori d'exemples per a qui vulgui ampliar els que donem nosaltres.

bis alliberessin...). Noteu que el subjecte (*els serbis*) i el complement directe (*dos oficials bosnians*) van de costat, però com que estan col·locats en l'ordre normal no hi ha confusió.

- *L'endemà d'haver guanyat el tenista A.A. el torneig de Wimbledon es va disparar una campanya sensacionalista contra la seva suposada manipulació de...* (no «L'endemà que el tenista A.A. va guanyar el torneig de...»; sí que es podria dir *L'endemà que el tenista A.A. guanyés el torneig de...*). ♦

(Text extret del llibre *Observacions crítiques i pràctiques sobre el català d'avui / 2*, pp. 110-112)

En quioscos i llibreries

93 301 24 34
www.lletres.cat
botiga@grupdellibre.cat

TOTA LA VIDA FENT GALETES

Trias, Néts de Joaquim, SA
 Tel. 972 841213 • Fax 972 842414
www.triasbiscuits.com
 A/e: trias@triasbiscuits.com
 Ctra. de Sils, 36 • 17430 Sta. Coloma de Farners

Bellavista
 Des de l'any 1981

Tel. Atenció al client:
 972 68 05 12

Alberg de joventut
 Piscina
 Restaurant
 Cafeteria
 Botiga

Nivell d'assistència

www.fesolsiproductesdesantapau.com
info@fesolsiproductesdesantapau.com

RESTAURANT I ALBERG RURAL

Bellavista

Al bell mig del Parc Natural de la zona volcànica de la Garrotxa

Dinars d'hivern per a famílies i colles.
 Consulteu preus, menús i disponibilitats

- Tel.: 972 68 05 12
- C/e: info@fesolsiproductesdesantapau.com

